

לזכרם

גרדה זיוחנן כהן

הרצליה רז

חברתי גרדה נפטרה לפני שבועיים. האיש שלה, שאהבה כל חייה, הנס (יוחנן) נפטר כמה חודשים לפניו.

נעלמו שני אנשים זקנים, מוותיקי קיבוץ אילון, שהלך והתפרק לנגד עיניהם. זכיתי להכיר את גרדה הסופרת, לפני כעשרים שנים.

עם הקמת "סומליון" רצינו לקרב את היוצרים החיים רחוק מהמרכז, אלינו, למרכז. כך הכרתי יוצרים רבים שגרו בגליל ובנגב, בקיבוצים, במושבות, במושבים ובעיירות הפיתוח.

גרדה טריידל, הנערה בת ה-16, ברחו מבית הוריה בגרמניה לסניף החלוץ בברלין, וכעבור שנתיים עלתה לארץ למשק הפועלות בעפולה. משם עברה לחולתה ועבדה כרפתנית.

במלחמת העולם השנייה, קיבלה מכתב ראשון מקיבוץ אילון, מהנס (יוחנן), שהתנדב לבריגאדה. הוא כתב לה בעקבות שיר שפרסמה והגיע לידו. הנס גדל בבית יתומים בפולין והיה רווק בודד באילון ואיש בודד בעולם. גם גרדה הרגישה עצמה בודדה. מרגע שנפגשו קשרו את גורלם זה בזה. גרדה עברה לאילון עם יוחנן שלה והפכה להיות "המבשלת" במשק. יחד הם גידלו חמישה ילדים. יוחנן אהב לעבוד עם ילדים והפך למורה הראשון באילון, ואחר כך ניהל את בית-הספר היסודי שם.

גרדה שתרגמה יצירות קלאסיות מגרמנית לעברית, התחילה לכתוב ספורים ויוחנן ערך אותם. רוב ספריה ראו אור בספרית פועלים, ולימים פורסמו ספרים שלה בהוצאת ירון גולן.

כל מה שכתבה רווי הומור, מלא תיאורים חושניים וצבעוניים טבולים באהבה ובתום.

ספריה הם "סיפורי-מקום", סיפורים ריאליסטיים על חיי יום-יום בנופים שמסביב.

כעשרה ספרים ראו אור, ברובם לילדים. ארבעה ספרים קשורים באוטוביוגרפיה של גרדה ומשפחת כהן:

"ילדה מאוהבת" (ספרית פועלים, 1995), "מחזירה חיוך" (ספרית פועלים, 1999), "לחיות עם אגם" (ספרית פועלים, 2001), "אבא עם כיסים" (הוצאה עצמית, 2003).

הספר "מעשיות מבושלות" שיצא בהוצאת ירון גולן בשנת 1994, הוא תוצר טיפוסי לגרדה. יש בו מתכונני בישול מתובלים בזיכרונות מהבית, גדושים ריחות, צבעים וטעמים, ומלווים הומור ואירוניה.

גרדה גם כתבה וביימה מחזות לילדים בקיבוץ אילון וילדי הגליל המערבי. היא ידעה לספר סיפורים והמשיכה לספר אותם גם במוסד המוגן, כשהייתה חולה מאוד.

היה בה כושר נתינה עצום, והיא חילקה אהבה לרבים רבים.

אהבת חייה היה בן זוגה יוחנן, שהיה איש משכיל ומחנך דגול.

יוחנן כתב ספר בשם "מקרא-חול", שהוא ספר עיון והדרכה בהוראת תנ"ך.

בגרדה ויוחנן התממש חלום הציונות באופן התמים ביותר. שניהם היו אנשים צנועים מאוד שכל עולמם היה נתינה לזולת. "העבודה היא חיינו" הייתה סיסמתם שהגשימו.

חרף תנאי החיים הקשים טיפחו בביתם עולם רחב של תרבות.

יוחנן ידע מספר שפות והיה איש ספר מובהק. גרדה הביאה אתה קלאסיקה גרמנית.

שניהם היוו מרכז תרבותי וערכי לילדיהם ולכל מי שנתקל בהם.

יהי זכרם ברוך!

5.8.09

